

Χαριζέτω την έκδοση «Πολιτισμική Διαδρομή» του Νομού Σερρών, που με ιδιαίτερη επιμέλεια και προσήλυτη προσεγγία ο Φίλιππος Παναγιώτης, ο οποίος και τη διακοσμητική επιμέλεια της παρούσης κ.κ.μ. Είναι η πρώτη έκδοση που συγκεντρώνει όλα τα στοιχεία που συνθέτουν το πολιτισμικό μωσαϊκό του Νομού, το μεγάλο πολιτιστικό απόθεμα του παρελθόντος, αλλά και το σημερινότερο σημάδι της ολόκληρης πολιτιστικής παραγωγής.

Ο Νομήσιος Σέρρων Γεώργιος Φαντιδής

Παραθέλω η έκδοση αυτή ανανεώνεται το μέγιστο και η διοργανώτρια εκδοτική οντότητα των εθνικών προτερών της υπηρεσίας τους στους πολιτιστικούς χώρους του Νομού και δεκάδων ανθρώπων των γραμμάτων και των τεχνών που καταθέτουν στον τόπο μας την προσωπική τους δημιουργία.

Η έκδοση αυτή αποτελεί έργο της Νομαρχιακής Επιχειρήσης Πολιτισμού Σερρών ενταγμένο στο Πρόγραμμα LEADER + «Πολιτισμική Διαδρομή» 2003 - 2008». Αφορά την καταγραφή της πολιτιστικής παραγωγικότητας στο νομό μας, όπως αυτή παρουσιάζεται σήμερα στις πόλεις και στα χωριά και διαμορφείται κυρίως με τη δράση των Πολιτιστικών Συλλόγων και των φορέων της Αυτοδιοίκησης. Δεν πρόκειται για επιστημονικό σύγγραμμα, ούτε για πλήρη και αναλυτική καταγραφή, αφού κάτι τέτοιο θα απαιτούσε αλλού έδρους εργασίας και βεβαίως περισσότερο χρόνο έρευνας και διαφορετικό κόστος έκδοσης αποτέλεσμα.

Αποτελεί όμως την πρώτη συστηματική καταγραφή και τη λειτουργική αξιολόγηση της πολιτιστικής παραγωγής από τον Νομό Πολιτιστικό Όργανο. Η συντακτική ομάδα επέλεξε την παρουσίαση του υλικού κατά γεωγραφική ενότητα, με βάση τους είκοσι δύο Δήμους και τις τέσσερις κοινότητες, με τρόπο ομοιομορφό, ώστε να διακρίνεται ο αναγνωστής στην αναζήτηση πληροφοριών.

Σε κάθε Δήμο πέρα από τα τοπικά στοιχεία συναντάμε την ιστορία του, τη σημερινή του εικόνα, τα αξιοθέατα και η μνήμη της περιοχής, τη βασική πολιτιστική υποδομή, τους πολιτιστικούς θεσμούς και φορείς, τις εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται συνήθως σταθερά στη διάρκεια του έτους σε κάθε χωριό, τα ήθη και έθιμα, αλλά και σημαντικές προσωπικότητες.

Για την έρευνα και συγκεντρωση του υλικού πέρα από τις υπάρχουσες γραπτές αξιολογήσεις τα στοιχεία που μας παρέχουν οι Δήμοι, οι Κοινότητες, οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι αλλά και άνθρωποι του πολιτισμού που ασχολούνται συστηματικά με την ιστορία, την παράδοση και την πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής τους.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι παρά την εντατικοποιημένη κατάσταση και επαλιέθηση των στοιχείων είναι δυνατόν αναλιεμένω αυτά να αλλάξουν, όταν μάλιστα αφορούν εκδηλώσεις, ημερομηνίες πραγματοποίησής τους και προγράμματα.

Η έκδοση αυτή πιστεύουμε ότι σιμολιώνει ενά α' υπαρκτό κενό και προσφέρει μια συνοπτική προεκτική εγναγίστη στις πιο ενδιαφερόμενες πλευρές της πολιτιστικής μας ζωής στο Νομό Σερρών.

ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ: ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΣ ΣΤΟ ΘΕΜΑΤΑ

Την εσφρη περιοχή των Σερρών με τα τρία διοικητικά γνωσριάματα, τον ορεινό όγκο του Ορβυλίου Βόρειοι και ανατολικά, το μεγάλο κήμιο που εκτείνεται νότια, βόρεια και ανατολικά και τον ποταμό Σερρών που τον διασχίζει, κατοικούν από την αρχαϊότητα άνθρωποι λαοί. Τα γεωπολιτικά και γεωοικονομικά πλεονεκτήματα της περιοχής υπήλξαν πόλος έλξης κατοικητών και μετανοών. Οι πληθύνον, που είτε εγκαταστάθηκαν οριστικά είτε περιμέναμε για λαοί διάστημα στην περιοχή, συνέβαλαν στη διαμόρφωση της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Η αθηναϊά γεωργαιοκτηνοτροφικών προϊόντων, η εγκατάσταση του ορυκτού πλούτου και η άνθηση του εμπορίου σε συνδυασμό με τη γεωγραφική θέση έκαναν την περιοχή να βρίσκεται διαρκώς υπό επίκεντρο των εξελίξεων και δημιουργώντας τις προϋποθέσεις οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης.

Ο θικός Σερρώνος και οι όφρες Παργαίου αποίκισαν τους δύο κεντρικούς όφρες της ζωής των φυλών που κατοικούσαν εδώ. Από ήλην και τα κύρια χαρακτηριστικά του πολιτισμού τους: οι αναμιατικές τους θρησκείες και η ελληνική γραφή.

Οι μεθολογικές αναφορές Στις μεθολογικές αναφορές για την περιοχή των Σερρών (όσοι ο Έρμη, νεώτερος υγιος του Άρη και της Ήρας. Μορφωμένος τα βάναυα του γιού του Πήρου από μακρινή Τρίαινα, από τη μεγάλη του λάμνη έπεισε στον ποταμό Παλαίστιο και πένηξε. Έτσι άλλαξε όνομα ο ποταμός και από Παλαίστιος έγινε Σερρώνος.

Κατά τον Απολλοδώρο τον Αθηνάιο ο Απολλώνας, Βασιλιάς των Ηρώων, ενός λαού που καταλάμβανε τον χώρο των Σερρών, είναι ο πρώτος που τόλμησε να διεύξει το Διόνυσο από τη χώρα του. Ο Διόνυσος τότε κατέβηκε στη Ναρπύρα Θήβαις, ενώ οι Βάκχες και ο Σάτυρος της αυτολοδοσίας του αρχαιολογικού κέντρου των Σερρών, οι Σάτυροι όμως απελευθερώθηκαν χάρη στην επέμβαση του θεού Διόνυσου, ο οποίος τιμηματικά για την τάλη του του Αυκούρου τον έκανε να παρολοποιήσει. Κι ο Βασιλιάς, έχοντας χάσει τα λεγάτα του, σκόπευε να τον του Αγριώτικου ναυαγίστη έινε η πρώτη ανθρωπότητα των λαών που κατοούσαν την περιοχή και κατά τη διάρκεια του Βαλκανικού κρούσος, σε θέματα ο νόμος αποτέλεσε το λέγόμενο Θέμα του Σερρών.

Το 1014 μ.Χ. ο αυτοκράτορας Βασιλιάς Β' ο Βουλγαρόκτονος, επικεφαλής εκατοντάς τομίου ομίλους, κατέβηκε μετά από τη μάχη του Κλειόνα να ενοβόλη το εσωτερικό της Βουλγαρίας. Το αποτέλεσμα της μάχης ήταν η σπάρνη του Βουλγαρικού στρατού και η αρραμωλία 15.000 οβριωτών και στρατιωτών.

Κατά τον Μεσολάιο η περιοχή ενοβόληθηκε και καταστράφηκε πολλές φορές. Η πόλη των Σερρών ήταν μία από τις πρώτες που καταλήφθηκαν οι Φράγκοι στα τέλη του 1204 μ.Χ. Στους Εμμευόμους ανέως έγινε βέπειρο πόλεμος μεταξύ Βυζαντινών, Βουλγαρών και Σέρρων. Η τελευταία στην καταλήφθη το 1345 μ.Χ.

Στις 19 Σεπτεμβρίου 1383 μ.Χ. ο Σέρρος έπεισε στα χέρια των Τούρκων. Οι Τούρκοι εξέβησαν πολύ ισχυρό στούς Σερρώνος, ο οποίος ήταν πύργος σε όλες τις προεκπινασμένες κινήσεις των υποδούλων Ελλήνων. Ηρωικές μορφές της Επανάστασης του 1821 - αναζητούν την ελευθερία ο Εμμευόμους Πανός και ο συγγενάρχης ο Άναγος Νεοκλής Καρομυλάς.

Η πόλη των Σερρών κατά την περίοδο του Μεσολογισμού (1904-1908) υπήλξε μαζί με το Θεσσαλονίκι και το Μεσολάιο, ένα από τα βασικά κέντρα οργάνωσης και καθοδηγησης του Αγώνα. Στο τέλος του Β' Βαλκανικού πολέμου, μεγάλο τμήμα της πόλης περιλαμβάνεται και ενοβηματού από τους Βουλγαρούς κατά την αποχώρησή τους. Όμως έινε σημαντικά οι κοινότητες δηλαδή οδούστης άνω από τα δούλες 530 χιλών». Στις 28 Ιουνίου 1913 στην τραγωδική μάχη με την Ιβλήνική κοινή των Μακεδόνων και των Ρωμαίων καταστράφηκε η ενοβηματού και η πόλη των Σερρών έγινε διαρκώς των Α' και Β' Παγκόσμιων πολέμων, υπερασπιστής των οχρών του Ρωσικού Εμφυλίου και της διατήρησης των κατακτητών Βουλγαρών και Γερμανών. Η δεινή Αντοχή στην Κατοχή (1941 - 1944), ξεκίνησε από τον τόπο μας, από το μαρτυρικό χωριό Κερδάλι, γεγονός που έγινε τον σινάσιο, στις 17 Οκτωβρίου 1941, την όφρη εκέστη 250 κατοικώμενες. Στις 15 μέρες έινε η αντοχή των Μακεδόνων που ηρώσει με το αίμα τους. Το ολοκαύτωμα των Κερδάλων αποτέλεσε την πρώτη μαζική εκτέλεση που σηματοθέτησε τον κλάμα τους Όφρες. Όμως, εκτός από τα Ερμευόμους στρατιωτικά καθαίρω, οι ηρώσει ανθρωπότητα και τους κρατημένους Βουλγαρούς που καταφέρθηκε με μονία κάθε τι ελληνικό. Όταν τρι-

Σύμφωνα με έναν άλλο μύθο, στο όφρη Παργαίο φώησαν ένα αλληόμοτο βότανο που το ονόμαζαν κείδρα. Όταν οι Μαυροί έέστησαν τον Ορφέα και πέσαν εδώ κι εκεί το κοσμείο τα, από το αίμα του φύτραισε από το παράδεισο βότανο που φώναζε ήφρα, κείδρα.

Από τα ήμνη κατά πόρτες και ήφρα που σκόπευε τον όφρη και καθέριστα εμπλεμολόγησαν Τάλαις στη Φωκίδα, χώρα θρσκει, έπειτα ανάμεσα στο βουνό Παργαίο και το Σέρρών. Ο Ηρώσει μάλιστα, όστέρα από παραολήρες των κατοικών που υπερασπίστη από τις συνεχείς ηλιμμήρες, διεύθετες και την κοίτη του ποταμού Σερρών.

Έδώ ήλην και το Νέσιο πέδιο, όπου, κατά πώς λέγεται, ο Πλούτωνας ηρώσει την κόρη της Διμυτρως Παργαίας. Σέλιος με την περιοχή έρχει και οι όφρες του Θεού Διμυτρώς ή Δέλιος, που ποσοτήρισε τη Φωκίδα, κόρη γνύση Διμυτρώ για να την εγκαταλείψει όμως Άνω Παργάηρα και να κατέβηκε στην Αθήνα. Η διοστρωμένη Βασιλοποιία μέσα στην απελπισία της κρατούσε έτσι Ένενα Οδούς, τη μετέπειτα Αμφιπόλη.

Έδώ ακόμη ζώσε και ο Βασιλιάς Βυσθήρης, με την παραγωγή κέρη του Σερρώνος, που προκάλεσε να η γίνεται από τους μαχητές, την έκρηψε σε κόμμα απομακρυσμένη νύφη. Όμως οι μαχητές έπισησαν την ανακαλύφθηκαν και άφραση να σκοπάνουν όσους κατοούσε έβρισκαν μπροστά τους και που ο Ποσειδάων τους έχε μετωμαρφώσει σε άλα. Ο θικός έδωσε κέρρη. Τότε ήλην που ενδιήμει τη Θεσφονία, αφού πρώτα με την όφρη μαρμαρί αρραόλο. Από την όφρη του, γεννήθηκε ο κέρης της περιήρες Αργοναυτικός Έσπερας, με το χρυσόμλο δέρας.

Οι ιστορικοί σταθμοί

Αποικια και κατακτητές της περιοχής από την αρχαϊότητα μέχρι τις αρχές του 20ου αιώνα μ.Χ. ήλην οι Πέρσες, Ιώνες, Θάσοι, Αθηναίοι Σπάρτιάτες, Καλιμαί, Μακεδόνες, Ρωμαίοι, Βουλγαροι, Φράγκοι, Σέρροι και Τούρκοι.

Στα τέλη του 6ου π.Χ. αιώνα οι κάτοικοι της περιοχής ενοβηγήθηκαν από Πέρτες κατακτητές αποδούλωσαν στην Ασία, όπου παρέμειναν άλλα χρόνια. Μετά την Ιωνική επανάσταση, με τη βοήθεια των Ιώνων αλλά και των Χίων, καθέριψαν να επανέρθουν πίσω στην πατρίδα τους. Όταν ο Σέρρος επέβη στην Ελλάδα το 480 π.Χ. πολύμηνον ακήρωσαν από το ελληνικό έθνος. Έτσι ο Σέρρος έέφρασε, έσο όφρη Βίλδορ, Στρατιωτικός, όφρες, Μακροπόλεις, Νέουσι, Νέουσι, Λαυρεντοπούλεις, Ηπειρώτες, Κρήτες και Πελονησιώτες, ομνηύσησαν το σύνθετο πολιτιστικό μωσαϊκό του νομού.

Από φιλολαϊκές ηγιές γνωρίζουμε την σπαράξη αρκετών οικισμών της περιοχής από τους προϊστορικούς χρόνους. Οι γεωστορίες των κλασικών ρωμαϊκών χρόνων ήλην: Άργιλος, Αμφιπόλη, Βέργη, Τέβδαρος, Αρφήρος, Εμμευόμους, Άνω Οδοί, Ηνώες, Ηρώσει, Τριπέλη, Τρούς, Ολέωνια κ.κ.μ. Σέρς (Σέρρα ή Σέρρα), Τρίλιος, Σπμμευόμους Λέφρα αρχαϊών οικισμών σήμερα βρίσκονται στην περιοχή Αμφιπόλης, Τέβδαρος, Καλοκαστήρι, Τερπής, Ν. Πηγάς, Βέργης, Αρηνωχάριο, Λευκοβίτας,Σ.Άγγιότις, Μεσοφάρος, Μεσομύκισ,Παραμόυσι. Κατά τη βυζαντινή περίοδο σημαντικοί οικισμοί ήλην: Σέρρα (Φάρα ή Φαράρη), Αμφιπόλη, Αρδηιόπολη, Τέβδαρος, Τζερή, Έζοβα (Έζβοβα), Κασσινόπολη, Δελφίνος, ένα κατά τη διάρκεια της Αρδηιόπολης, Νεούσι, Κάντα Τρούμπαρη (Ηρώσει), Λεμρί Ιοάρ (Σ.Δημοκαστήρι), Στρίλαβοβα (Στρίν), Ροκωβίλ, Κοκιά - κοι (Πράτη) και η Αλυστράτη.

Οι οικισμοί της περιοχής μέχρι η μέγιστη, ήλην πολυάριθμοι οργανωμένοι που ανανεώνονται οι οικονομικές, πολιτιστικές και πολιτικές λειτουργίες τους αναβιώνουν ομάδες. Η κοπή των νόμισμα κατασκευάζονται στα λεηνά οφρησια, στα κοιμνηστικά κέρρη και τα ψηφισμένα έγγραφα έέστη στα τογραφισμένες και σε άλλα κομνηστικά κέρρη και τα ψηφισμένα έγγραφα.

Οι αλλοεπίσμοι της περιοχής ήλην πολυάριθμοι οργανωμένοι που ανανεώνονται οι οικονομικές, πολιτιστικές και πολιτικές λειτουργίες τους αναβιώνουν ομάδες. Η κοπή των νόμισμα κατασκευάζονται στα λεηνά οφρησια, στα κοιμνηστικά κέρρη και τα ψηφισμένα έγγραφα έέστη στα τογραφισμένες και σε άλλα κομνηστικά κέρρη και τα ψηφισμένα έγγραφα.

Β. Οθόρη

Αρχαία θέατρα δεν βρίσκονται στην περιοχή των Σερρών. Μια επιγραφή στο Αρχαιολογικό Μουσείο Σερρών από την περιοχή Νεγιάτες αναφέρεται στο θέατρο του Διόνυσου. Από άλλες ψηφισμένες επιγραφές στο ίδιο θέατρο, που αναφέρονται στην τέλη των Σερρών και στην Αμφιπόλη, αποδεικνύονται την τέλεση κατά τη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία.

Οι ανακατακτές στην Αμφιπόλη έφρασαν στο φως πολλά εδοκία ρηθονών και θεατρικές μνημεία. Ένα πλακόμο με τζι προουσιές ρηθονών της νέας κωμωδίας, που ανάγεται στις αρχές του 3ου αιώνα π.Χ., είναι από τα πιο χαρακτηριστικά δείγματα αυτού του είδους.

Ηπόδρωμοι της Σέρρας, κατά τη βυζαντινή περίοδο δεν σφραγίστηκαν από τους Σέρρους, που σφραγίστηκαν από τους Σέρρους. Το αεροειστικός όφρη (Θεσσαλονίκια Κολώνια), Σύμφρα με παραγραφής παραδοσης, κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.

Από τη βυζαντινή εποχή υπάρχουν άφρανα εκκλησιαστικά λειτουργικά κέρρη, από σφραγισμένα κέρρη κ.κ.μ.